

Het verborgen gezicht van keizerin Sisi

T [tijd.be/cultuur/film/het-verborgen-gezicht-van-keizerin-sisi/10436173](https://www.tijd.be/cultuur/film/het-verborgen-gezicht-van-keizerin-sisi/10436173)

Ruben Nollet

Het romantische beeld dat we van de legendarische keizerin Sisi hebben, is aan revisie toe, vond regisseur Maria Kreutzer. In het dartele drama 'Corsage' maken we kennis met een complexe 40-jarige vrouw, die uit haar keurslijf wil ontsnappen.

Bij 'tightlacing', een techniek die de taille van de drager onmenselijk smal moest maken, was het fysieke ongemak manifest. Maar het korset als metafoor voor de vrouwelijke onderdrukking en verstikking is niet meteen baanbrekend. Wel opzienbarend is dat het hoofdpersonage uit de film 'Corsage' zich enthousiast laat insnoeren, en dat die vrouw niemand minder is dan het Oostenrijkse icoon Sisi.

De essentie

- 'Corsage' is een Oostenrijkse film over een minder bekende fase in het leven van de legendarische keizerin Elisabeth, ook bekend als Sisi.
- Regisseur Maria Kreutzer wou vooral de complexiteit van het personage onderstrepen, weg van de romantische clichés.
- In 'Corsage' is Elisabeth een tegenstrijdige en intelligente vrouw op een keerpunt in haar leven.
- Kreutzer geeft de film een moderne look-and-feel door met anachronismen te spelen.
- Hoofdactrice Vicky Krieps kreeg in Cannes een onderscheiding voor haar genuanceerde en rebelse vertolking.

Elisabeth Amalie Eugenie in Beieren, die na haar huwelijk met keizer Franz Joseph I (haar neef nota bene) in 1854 keizerin van Oostenrijk en koningin van Hongarije werd, was geliefd door haar volk en werd geroemd om haar schoonheid. Maar daar wrong net het schoentje. Als echtgenote van het staatshoofd was ze weinig meer dan een broedmachine en een veredeld juweel. Sois belle, tais-toi en produceer een (liefst mannelijke) erfgenaam. Dat deed Elisabeth ook, maar de tol was hoog.

Kleine rebellie

In de loop der jaren werd Sisi een romantische mythe, vooral door de filmtrilogie met Romy Schneider uit de jaren 1950. Die slagroomversie van de keizerin is in de film 'Corsage' nergens te bespeuren. Elisabeth is hier ook al ouder. We ontmoeten haar aan de vooravond van haar 40ste verjaardag, en ze begint te beseffen dat ze zo niet verder kan.

‘40 jaar was echt al oud op dat moment’, vertelt regisseur Maria Kreutzer aan Austrian Films. ‘De gemiddelde arbeidersvrouw werd niet ouder dan 40. Ik vroeg me af hoe Elisabeth zich gevoeld moet hebben toen ze niet langer de mooie jonge keizerin kon zijn. Hoe begon ze aan de volgende fase in haar leven, waar ze het ook lastig mee had?’

In ‘Corsage’ zien we een vrouw die binnen de wurgende beperkingen van het Habsburgse hof op zoek gaat naar kleine vormen van rebellie. Ze stuurt haar kat (of haar gesluierde hofdame) naar officiële gelegenheden, doet alsof ze flauwvalt en naar huis moet, reist heel veel, is een kettingroker, rijdt hard te paard, schrijft poëzie, en tast zo voortdurend de grenzen af van wat ze mag en kan doen. Haar obsessie met een hyperslanke taille en extreme korsetten maakt daar vermoedelijk ook deel van uit, denkt Kreutzer. ‘Elisabeth was een vrouw die niets onder controle had, behalve haar eigen lichaam. Via dat lichaam probeert ze uit te zoeken hoeveel ze kan verdragen.’

Frivool

De film is in wezen een lange zoektocht naar zelfbeschikking, waarbij Elisabeth zich uit haar korset loswrikt en haar lot in handen neemt. Daar past bijvoorbeeld haar (verzonnen) ontmoeting met de Franse filmpionier Louis Le Prince bij, waar ze letterlijk haar eigen beeld creëert. Ze komt uit ‘Corsage’ naar voren als een tegenstrijdige en wispelturige, maar ook intelligente vrouw met veel menselijk en politiek inzicht.

Elisabeth was ook een van de weinigen aan het hof die zag dat het keizerrijk geen lang leven meer beschoren was. Alles in deze film ziet er niet toevallig afgeleefd uit, ver weg van de

pracht en praal die we ons traditioneel bij Sisi voorstellen. Kreutzer haalt dat cliché resoluut onderuit om een veel boeiender en waardevoller portret te schetsen. Met de Luxemburgse actrice Vicky Krieps (bekend van ‘The Phantom Thread’ met Daniel Day-Lewis) heeft ze de ideale partner in crime, die de keizerin met opvallend veel ondeugende speelsheid tot leven wekt.

Die frivoliteit zit in de hele film, onder meer omdat Kreutzer geregeld een loopje neemt met de historische werkelijkheid. Dat gaat van kleine details (let op de plastic poetsspullen in een scène) over verweven knipoogjes (een harpversie van ‘As Tears Go By’) tot radicale veranderingen (het einde).

‘Ik heb veel over Elisabeth gelezen en met experts gepraat’, zegt Kreutzer. ‘Maar op een bepaald moment bedacht ik dat ‘Corsage’ geen perfect geschiedkundig document hoefde te zijn. Elke vorm van geschiedschrijving is per definitie voor een deel fictie. Vanaf een bepaalde leeftijd verscheen Elisabeth niet langer in het openbaar of alleen nog gesluierd. Ze liet zich ook niet meer portretteren. De schilders moesten zich baseren op bestaande portretten om nieuwe te maken. Ze was een heel beroemde en vertrouwde figuur, en plots was ze verdwenen. Daarover wou ik het hebben.’